

STORTINGET

Innst. 274 S

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra energi- og miljøkomiteen

Dokument 8:113 S (2024–2025)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Hans Andreas Limi, Bård Hoksrud, Terje Halleland, Frank Edvard Sve, Silje Hjemdal, Erlend Wiborg, Himanshu Gulati og Marius Arion Nilsen om nordisk kjernekraftsamarbeid og realisering av kjernekraft som en del av energimiksen

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et nordisk kjernekraftsamarbeid for utveksling av kompetanse og erfaring.
2. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til sammen med den svenske og finske regjeringen å utrede muligheter for samarbeid om kjernekraft innen utvikling, innkjøp, drift, vedlikehold og annet som naturlig hører med.
3. Stortinget ber regjeringen utrede muligheter for å delta i forskningsprosjekter i europeisk og global regi innen utviklingen av SMR (små modulære reaktorer), MSR (saltsmeltereaktorer) og prosjekter hvor kjernekraft benyttes til fremdrift.
4. Stortinget ber regjeringen søke om fullt medlemskap i Euratom Treaty for å sikre tilgang til europeiske forskningsmidler for norske aktører.
5. Stortinget ber regjeringen øremerke tilstrekkelig med forsknings- og utviklingsmidler til at Norge

kan ta en aktiv rolle innen forskning på trygg kjernekraft og bidra til at verden kan realisere små kjernekraftverk til kraftsystemer og som energikilde i transportsektoren.

6. Stortinget ber regjeringen vurdere en snarlig opprettelse av en egen kjernekraftmyndighet under Energidepartementet, som tildeles tilstrekkelige midler til å bygge opp kompetanse på feltet og saksbehandlingskapasitet til å håndtere kjernekraftrelaterte saker.
7. Stortinget ber regjeringen utrede mulighetene for å bygge ut kjernekraft på steder hvor det er et stort fremtidig kraftbehov, hvor det behøves nettforsterkning eller lokal kraftproduksjon, og hvor dette kan fungere som et samfunnstjenlig substitutt for eller supplement til nettoutvikling.
8. Stortinget ber regjeringen utrede hvor store nettbeparelser man kan oppnå ved strategisk utbygging av SMR-kjernekraftverk i Norge.
9. Stortinget ber regjeringen utrede mulighetene utbygging av kjernekraftverk i ulike regioner i Norge gir for styrking av energiinfrastrukturens robusthet.
10. Stortinget ber regjeringen igangsette en grundig kartlegging av thoriumforekomster i Norge og presentere en analyse av hvorvidt thorium kan utvinnes lønnsomt i Norge, med forslag til hvordan det kan gjennomføres.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslagene.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 11. mars 2025 til Energidepartementet ved statsråd Terje Aasland bedt om en vurdering av representantforslaget. Statsrådets uttalelse følger av vedlagte brev av 20. mars 2025. Komiteen inviterte til skriftlige høringsinnspill i saken og mottok to innspill. Sakens dokumenter, inkludert de skriftlige innspillene, er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Ingvild Kjerkol, Stein Erik Lauvås, Linda Monsen Merkesdal, Anita Patel og Sigurd Kvammen Rafaelsen, fra Høyre, Jan Tore Sanner, Charlotte Spurkeland, Michael Tetzschner og Bård Ludvig Thorheim, fra Senterpartiet, Marit Arnstad, Lisa Marie Ness Klungland og Gro-Anita Mykjåland, fra Fremskrittspartiet, Terje Halleland og Marius Arion Nilsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Rødt, Sofie Marhaug, fra Venstre, Ola Elvestuen, fra Miljøpartiet De Grønne, Une Bastholm, og fra Kristelig Folkeparti, Jorunn Gleditsch Lossius, viser til at energipolitikk har som mål å sikre en bærekraftig, konkurransedyktig og sikker energiforsyning. I dag er det nordiske energisamarbeidet det mest integrerte regionale samarbeidet i verden og nevnes ofte som et forbilde internasjonalt. Nordisk ministerråd har hatt energisamarbeid på agendaen helt siden ministerrådet ble opprettet i 1972.

Komiteen viser til at energipolitikken har utviklet seg sterkt etter at EØS-avtalen trådte i kraft i 1994, og EUs regelverk for det indre energimarkedet har over tid økt i omfang og detaljeringsgrad. EØS-avtalen har gitt norske aktører muligheter for deltakelse i flere forsknings- og samarbeidsprogrammer. Norge deltar blant annet i energiprogrammene Intelligent Energy Europe (IEE) og Competitiveness and Innovation Framework Programme (CIP). Norge har også deltatt i mer forskningsbasert samarbeid gjennom rammeprogrammene for forskning og det etterfølgende Horisont 2020.

Komiteen viser til at EU anerkjenner at atomkraften kommer til å spille en rolle i den grønne omstillingen. I EU er likevel atomkraft omstridt. Hvilken energiform det enkelte land velger, er nasjonalstatens eget valg. EU kan ikke pålegge noen å velge en energiform. EU inviterte i 2024 myndigheter, selskaper og forskningsinstitusjoner til dugnad for å sørge for at Europa innen 2030 har små modulære atomkraftverk

gjennom «European Industrial Alliance on Small Modular Reactors». Målet er et bredt samarbeid om en ny generasjon atomkraftverk som kan bli viktige i EUs grønne skifte, men også bli en ny industri for Europa. 12 av EUs 27 medlemsland har i dag atomkraft, noe som ifølge EU-kommisjonen utgjør 25 pst. av EU-landenes totale strømproduksjon. Målet for European Industrial Alliance on SMR er videre å fremskynde utviklingen av små modulære reaktorer frem mot 2030. Dette skal skje ved at EU skal hjelpe SMR-prosjekter til å nå demonstrasjonsfasen og etter hvert kommersiell modenhet, noe EU-kommisjonen omtaler i et omfattende bakgrunnsnotat om denne alliansen («EU vil sette fart i utviklingen av små modulære atomkraftverk», energiogklima.no, 15. februar 2024). Gjennom dette prosjektet skal en identifisere de mest lovende, sikre og kostnads-effektive SMR-teknologiene som deretter kan få støtte fra alliansen. Målet er også å styrke den europeiske forsyningskjeden for atomkraft. Det gjelder både for brensel og råvarer.

Komiteen viser til at i EU er det en økende forståelse for at kjernekraft må være en del av energimiksen for å nå målet om klimanøytralitet i 2050. I dag er sikkerhetsorganer, myndigheter og selskaper fra 20 land fra hele verden med i det såkalte Halden-prosjektet. Dette er et OECD-prosjekt i IFE-regi. Halden-prosjektet forsker blant annet på sikker livsforlengelse for atomreaktorer. Dette er viktig, ikke minst i Europa, der en rekke reaktorer nærmer seg pensjonsalder.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at Institutt for energiteknikk (IFE) ønsker å spille en rolle i EUs atomkraftfremtid, men at IFE er avventende til om det bør bygges atomkraft i Norge (tu.no, 25. april 2024, «IFE vil til EU for å kapre flere atompartnere»).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet viser til at regjeringen 21. juni 2024 oppnevnte et offentlig utvalg som skal utrede ulike sider ved en eventuell fremtidig etablering av kjernekraft i Norge. Formålet med utredningen er å skaffe til veie et oppdatert kunnskapsgrunnlag om kjernekraft. Kjernekraftutvalget startet sitt arbeid i september 2024 og skal levere sin utredning innen 1. april 2026. Disse medlemmer viser til at flere av problemstillingene som representantforslaget foreslår utredet, er omfattet av mandatet til Kjernekraftutvalget. Disse medlemmer anser det ikke som hensiktsmessig å sette i gang nye og til dels overlappende initiativer på kjernekraftområdet før vi har fått anbefalingene fra utvalget. Disse medlemmer vil ut over dette vise til at Arbeiderpartiet og Senterpartiet er positive til et tett nordisk samarbeid om energispørsmål, og at et slikt

samarbeid eksisterer allerede i dag mellom regjeringene i de nordiske land og i Nordisk ministerråd.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti mener at med utviklingen man ser i nabolandene, bør Norge også gripe muligheten til å vurdere kjernekraft i Norge, samt få på plass regelverk, delta i utviklingen og se på mulige samarbeid med naboland og allierte, spesielt i Norden. Disse medlemmer mener videre at det ligger store muligheter i forsknings- og utviklingssamarbeid med Norges allierte, hvor Norden kan bli en viktig samarbeidspartner både på forsknings-siden og leverandørsiden og ved utbygging og drift. Et nordisk samarbeid innen nevnte felt kan være bidragsyter til utvikling av trygg nordisk kjernekraft, som vil bidra både til økt kraftforsyning til egen industri og til eksport av kraft til Europa.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Rødt, Venstre og Kristelig Folkeparti mener at et viktig steg vil være at Norge melder seg inn med fullt eller assosiert medlemskap i Euratom Treaty, slik at norske forskningsmiljøer kan søke om EU-midler på lik linje med andre EØS-/EU-land.

Komiteens medlemmer fra Høyre viser til at regjeringen, etter forslag i Stortinget fra Høyre, har nedsatt et utvalg for å vurdere ulike sider ved etablering av kjernekraft i Norge. I forbindelse med Høyres tidligere forslag i Stortinget som omhandlet kjernekraft, jf. Innst. 307 S (2022–2023), har verdien av nordisk og europeisk samarbeid blitt tydelig understreket. Disse medlemmer legger til grunn at det nedsatte utvalget, ut fra sitt formål og mandat, vil utrede og belyse flere av de temaene som forslagsstillerne tar opp. Disse medlemmer ser ingen grunn til at eksempelvis spørsmål om internasjonale samarbeidsformer innen kjernekraft skal utredes to ganger. Disse medlemmer vil samtidig fastslå at de støtter intensjonen bak forslagene, men viser til at forslagene langt på vei er ivarettatt av det utredningsarbeidet som allerede er i gang etter initiativ fra Høyre. Disse medlemmer viser også til regjeringen sitt svarbrev, som også understreker at flere av forslagene fra forslagsstillerne skal vurderes av Kjernekraftutvalget. Disse medlemmer mener at de forslag som ikke allerede er omfattet av Kjernekraftutvalget sitt arbeid, bør regjeringen selv ta initiativ til å få vurdert.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti viser til at Norges nærmeste naboland, Sverige og Finland, i tiår har benyttet kjernekraft som en av sine viktigste energikilder, og via kraftutvekslingen har Norge også nytt godt av energi fra kjernekraft.

Disse medlemmer viser videre til at Sveriges regjering nå planlegger en massiv utbygging av ny kjernekraft frem mot 2045 (regjeringen.se 19. november 2023). Dette inkluderer blant annet pilot- og demonstrasjonsprosjekter samt en forenklet tillatelsesprosess for nye reaktorer. De jobber også med å forbedre forutsetningene for bygging av nye kjernekraftverk. I dag har Sverige totalt seks kjernereaktorer i drift som sørger for rundt 30 pst. av landets samlede kraftproduksjon. I 2021 hadde Sverige en produksjon på 52,8 TWh fra kjernekraft.

Disse medlemmer viser til at Sverige tar sikte på å bygge ny kjernekraft med total effekt på minst 2 500 MW, som tilsvarer minst to storskala reaktorer, innen 2035. For å nå disse målene trekker den svenske regjeringen særlig frem behovet for bred involvering av berørte aktører og behovet for sterke insitamenter til å investere i kjernekraft. Svenske myndigheter peker på viktigheten av økt internasjonalt samarbeid og viser til at det er inngått en avtale mellom Sverige og Frankrike om samarbeid om kjernekraft, der det skal utveksles erfaringer om finansieringsmodeller og tekniske forhold.

Disse medlemmer viser til at Finland har fem kjernekraftreaktorer i drift som til sammen bidrar med over 40 pst. av landets samlede produksjon av elektrisk energi. Denne kapasiteten utgjør rundt 32,8 TWh. Finske myndigheter vurderer nå å utvide kapasiteten ved eksisterende kjernekraftverk og har planer om å bygge nye kraftverk for å møte fremtidig energibehov. Den finske regjeringen har lagt en plan for satsing på kjernekraft og har foreslått en investering på 10 mrd. euro, inkludert lånegarantier og inflasjonsjusteringer (helsinki.fi 16. januar 2025).

Disse medlemmer viser til at både Sverige og Finland håndterer avfallet fra kjernekraftverkene ved lagring dypt under bakken. Begge land har blant annet også opprettet nasjonale fond med en årlig avgift for kjernekraftselskapene. Disse nasjonale fondene skal finansiere både sluttforvaringsprogrammet og utgifter forbundet med en fremtidig dekommisjonering av kraftverk.

Disse medlemmer viser til at Fremskrittspartiet i 2024 stilte spørsmål via Nordisk råd til den svenske og finske regjeringen om et nordisk kjernekraftsamarbeid. I svaret fra begge land fremgår det tydelig positivitet til et slikt samarbeid (norden.org, sak nr. E 15/2024, mai 2024). Disse medlemmer ser store muligheter innen utvikling av kjernekraft for Norge og Norden. Et samarbeid som bygger videre på langvarig kraftsamarbeid og videre drar veksel på Sverige og Finlands erfaring og ekspertise på kjernekraft, sammen med norsk kompetanse og erfaring med prosessindustri og sikkerhetskultur med mer, vil kunne være til gjensidig gevinst for alle parter.

I 2024 ble det av EU igangsatt en satsing på SMR (Small Modular Reactors) i Europa kalt «European Industrial Alliance on SMRs». Disse medlemmer viser til tidligere fremmet forslag om norsk deltakelse i dette programmet. Disse medlemmer påpeker at dette var et av ytterst få EU-initiativ regjeringen ikke ønsket å ta del i, og at alt Støre-regjeringen har foretatt seg på dette området, peker i retning av at kjernekraft ikke er en ønsket kraftkilde.

Disse medlemmer mener at fordelene med kjernekraft er mange, og viser til at dette er en kraftkilde verden har lang erfaring med. Kjernekraft gir væruavhengig og stabil energiproduksjon og er en ren energiform. Ifølge EUs vitenskapspanel er moderne kjernekraft den tryggeste energikilden av alle og har lavere livsløpsutslipp av CO₂ og partikler enn andre energikilder, sammen med det laveste areal- og materialforbruket. FNs økonomiskommisjon for Europa (UNECE) har vist til at kjernekraft har den laveste negative påvirkningen på økosystemer, ressursbruk og menneskelig helse (universitetsavisa.no 17. oktober 2023).

Disse medlemmer viser til at kraftproduksjonen fra kjernekraft er svært stabil og forutsigbar. I USA ligger den reelle utnyttelsen av de nesten 100 kjernereaktorene på hele 92–95 pst. av full kapasitet. Dette er en betydelig fordel sammenlignet med sol- og vindkraft, som i USA rapporteres til å ligge på 20–25 pst. for sol og 30–35 pst. for vind (US Department of Energy, Pathways to Commercial Liftoff: Advanced Nuclear, mars 2023). Disse energiformene har uforutsigbar produksjon og krever mer balansekraft enn den selv skal produsere. Disse medlemmer viser til at kjernekraft også er svært lite arealkrevende sammenliknet med andre fornybare energikilder. En SMR-reaktor på 300 MW vil ta opp et areal som tilsvarer Ullevål stadion, og ifølge NTNU-forsker og professor Jonas Nøland har kjernekraft en arealbruk som er 99,7 pst. mindre enn landbasert vindkraft. Som eksempel kan også Isar II-anlegget i Tyskland nevnes, som med sine 11,5 TWh produserte nesten like mye som alle de 6 100 danske vindturbinene over hele landet til sammen.

Disse medlemmer påpeker at den teknologiske utviklingen viser positive forskningsresultater for mindre kjernefysiske enheter som er mobile, blant annet til bruk i skipsfart. Initielle analyser tyder på at teknologien vil gi både lavere kostnader og hurtigere skip, ifølge NTNU-professor Jan Emblemavåg (Final Report of the Nuclear Propulsion for Merchant Ships I (NuProShip I) project, januar 2025). Emblemavåg peker også på at Norge, med bred maritim erfaring, her har et tydelig konkurransefortrinn. Kjernekraft har man blant annet benyttet i militære fartøyer i årtier, både på ubåter og hangarskip. Lykkes man med å kommersialisere dette, kan det bety at langt flere land får tilgang til trygg kjerne-

kraft, noe som kan gi stabil energiforsyning for skipsflåten med reduserte klimautslipp.

Disse medlemmer viser til at ifølge USA, EU, Det internasjonale energibyrået (IEA) og flere vil kjernekraft spille en kritisk rolle i fremtidens energisystemer på veien mot utslippsfri energi. Kjernekraft ble fremhevet som en av løsningene på energitilgang og behov for utslippsreduksjon på COP28 i Dubai i desember 2023. Over 20 land sluttet seg under COP28 også til «Declaration to Triple Nuclear Energy», som tar til orde for en tredobling av kjernekraftkapasiteten innen 2050.

Disse medlemmer viser til at representanter fra Fremskrittspartiet i Dokument 8:113 S (2024–2025) foreslår at regjeringen tar initiativ til å etablere kjernekraftsamarbeid med Sverige og Finland.

Disse medlemmer påpeker at dagens energisituasjon tydelig viser behovet for å tenke langsiktig i kraftpolitikken, og kjernekraft representerer langsiktig energipolitikk for flere generasjoner. Tilgang på rikelig og rimelig kraft har lenge vært et av de fremste konkurransefortrinnene i norsk industri. Disse medlemmer mener at dersom dette fortrinnet skal bestå og bidra til videre verdiskaping i norsk næringsliv, bør kjernekraft utredes som et reelt alternativ. Storskala samarbeidsprosjekter med felles utvikling, innkjøp og drift i Norden kan være en del av løsningen som bidrar til å øke sannsynligheten for realisering av kjernekraft, også i Norge.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Rødt viser til at energibehovet i verden er økende, blant annet på grunn av store satsinger på energiomstilling, hvor stadig flere områder og prosesser ønskes elektrifisert. Dette byr på utfordringer for både husstander og næringsliv med blant annet økende og ustabile energipriser. Disse medlemmer viser til at behovet for stabile energikilder øker, og at store deler av det politiske spekteret i Europa og Norge tilnærmet utelukkende ønsker satsing på uregulerbar, uforutsigbar, fornybar energi. Disse medlemmer påpeker at det finnes andre og bedre løsninger for å dekke energibehovet, og tar til orde for kjernekraft som en av fremtidens løsninger. Disse medlemmer opplever at motbøren, spesielt fra Støre-regjeringen, har vært stor.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et nordisk kjernekraftsamarbeid for utveksling av kompetanse og erfaring.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede muligheter for å delta i forskningsprosjekter i europeisk og global regi innen utviklingen av SMR (små modulære reaktorer), MSR (saltsmeltereaktorer) og prosjekter hvor kjernekraft benyttes til fremdrift.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen søke om fullt medlemskap i Euratom Treaty for å sikre tilgang til europeiske forskningsmidler for norske aktører.»

«Stortinget ber regjeringen øremerke tilstrekkelig med forsknings- og utviklingsmidler til at Norge kan ta en aktiv rolle innen forskning på trygg kjernekraft, og bidra til at verden kan realisere små kjernekraftverk til kraftsystemer og som energikilde i transportsektoren.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen øke innsatsen for å sikre miljøforsvarlig og trygg opprydning og lagring av Norges eget radioaktive avfall.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til, sammen med den svenske og finske regjeringen, å utrede muligheter for samarbeid om kjernekraft innen utvikling, innkjøp, drift, vedlikehold og annet som naturlig hører med.»

«Stortinget ber regjeringen vurdere en snarlig opprettelse av en egen kjernekraftmyndighet under Energi-departementet, som tildeles tilstrekkelige midler til å bygge opp kompetanse på feltet og saksbehandlingskapasitet til å håndtere kjernekraftrelaterte saker.»

«Stortinget ber regjeringen utrede mulighetene for å bygge ut kjernekraft på steder hvor det er et stort fremtidig kraftbehov, hvor det behøves nettførsterkning eller lokal kraftproduksjon, og hvor dette kan fungere som et samfunnstjenlig substitutt for eller supplement til nettutvikling.»

«Stortinget ber regjeringen utrede hvor store nettbesparelser man kan oppnå ved strategisk utbygging av SMR-kjernekraftverk (små modulære reaktorer) i Norge.»

«Stortinget ber regjeringen utrede mulighetene utbygging av kjernekraftverk i ulike regioner i Norge gir for styrking av energiinfrastrukturens robusthet.»

«Stortinget ber regjeringen igangsette en grundig kartlegging av thoriumforekomster i Norge og presentere en analyse av hvorvidt thorium kan utvinnes lønnsomt i Norge, med forslag til hvordan det kan gjennomføres.»

Komiteens medlemmer fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at kjernekraftsatsingen i Norge ikke økonomisk eller praktisk støtter opp om atomvåpenindustrien internasjonalt.»

Komiteens medlem fra Rødt fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen igangsette en grundig kartlegging av thoriumforekomster i Norge og presentere en analyse av hvordan thorium kan utvinnes i Norge og hvordan det kan sikres nasjonalt eierskap til disse ressursene.»

«Stortinget ber regjeringen utrede hvordan statlig eierskap til framtidig kjernekraftproduksjon kan sikres.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at kjernekraft har bidratt til kraftforsyningen i Norge i flere tiår gjennom tilknytningen til Sverige, og at kjernekraft vil være en viktig del av energisystemet i tiden som kommer. Dette medlemmer likevel at det ikke er riktig å gå inn for å bygge kjernekraft i Norge nå, og viser til at kjernekraft fortsatt har uløste problemer tilknyttet sikker avfallshåndtering, i tillegg til uante kostnader for staten Norge.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne vil understreke at det er stor usikkerhet knyttet til framtidig kraftbehov, og at dette i stor grad avhenger av politiske prioriteringer som gjøres i dag. Å spare på energien er det billigste, raskeste og mest naturvennlige vi kan gjøre for å unngå et stort kraftunderskudd de neste årene. Den kraften vi har, må prioriteres strengere, og mer ny, fornybar kraft må bygges ut på naturens premisser og uten å bryte menneskerettigheter. Disse medlemmer anerkjenner at moderne kjernekraftteknologi har en rolle i det grønne skiftet. FNs klimapanel (Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC) slår fast at en viss økning i bruk av kjernekraft som energikilde på global basis kan bli nødvendig dersom vi skal nå klimamålene i tide. Disse medlemmer mener vi

dere at det ikke er hensiktsmessig å gå inn for utredninger eller planer om kjernekraftverk på norsk territorium nå, da dette fort vil gå på bekostning av raske klimakutt. Det er sentralt for Norges bidrag til utslippskutt at vi nå satser kraftigere på modne, fornybare energikilder hvor vi har kompetanse og fortrinn, som havvind, sol- og vannkraft og landvind på grå arealer, samt at vi gjør en kraftigere innsats for energisparing og energieffektivisering.

Komiteens medlem fra Rødt viser til at medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne skriver at

«FNs klimapanel (Intergovernmental Panel on Climate Change, IPCC) slår fast at en viss økning i bruk av kjernekraft som energikilde på global basis kan bli nødvendig dersom vi skal nå klimamålene i tide.»

Dette medlem vil advare mot å fremstille spørsmål om hvilke kilder til strømproduksjon vi skal ha i framtiden som et vitenskapelig, og ikke politisk, spørsmål.

Dette medlem mener at det er enkelt å si at vi skal ha lite av en form for strømproduksjon, om vi skal ha mye av en annen. For eksempel kan vi trenge lite atomkraft i Europa, om man bygger vindkraft overalt i naturen og legger de fleste vassdrag i rør og bygger store demninger og pumpekraftverk, for også å ha stabil kraftforsyning når det ikke blåser. Det er også mulig å tenke seg at man fjerner alle ikke-værevhengige former for strømproduksjon, men bygger enorm overkapasitet av vindkraft og solenergi på land, for så å bruke dyr batteri- eller hydrogenteknologi for å kunne lagre energien. Dette medlem understreker at energibehovet i framtiden kan løses på mange måter, men at dette må forstås som politiske spørsmål, og ikke vitenskapelige spørsmål.

Dette medlem mener også at medlemmene fra Sosialistisk Venstreparti og Miljøpartiet De Grønne gjør det enkelt for seg selv ved å bare vise til noe IPCC har sagt en gang om kjernekraft, når realiteten er at IPCC sier en rekke ulike ting på en gang og publiserer et enormt materiale. IPCCs holdning til kjernekraft er langt fra så entydig som medlemmet fra Sosialistisk Venstreparti skal ha det til.

Ifølge CICEROs gjengivelse av FN's klimapanels spesialrapport om 1,5 grader fra 2018 skrev forskningsstiftelsen at

«I alle scenarier må andelen kjernekraft økes kraftig. I de mest ekstreme tilfellene må andelen nesten doubles innen 2030 og tredobles innen 2050.»

Men som dette medlem har understreket, er det et politisk valg for hvert enkelt land hvordan de skal løse behovet sitt for elektrisk energi.

Dette medlem viser til at det påstås at Norge skal satse på

«fornybare energikilder hvor vi har kompetanse og fortrinn, som havvind, sol- og vannkraft og landvind på grå arealer.»

Dette medlem mener at vårt fortrinn til havvind er heller tvilsomt. Norge har en mye dypere og vanskeligere tilgjengelig kontinentalsokkel enn de fleste andre land, også landene rundt oss.

Dette medlem deler ambisjonene om mye solkraft på tak og grå arealer, men hvorvidt solkraft er et stort fortrinn for akkurat Norge, kan det nok reises betydelige innvendinger mot.

Dette medlem vil også påpeke at Norge har lite erfaring med å bygge vindkraft på land på grå arealer. Dette medlem understreker at erfaringen med vindkraft i Norge er at det stort sett havner i viktig natur.

Dette medlem understreker at Norge har fagmiljøer med god kjennskap til kjernekraft, og begge våre demokratiske naboland har særdeles god kjennskap til dette, noe som er et godt grunnlag for tett samarbeid.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres merknader og forslag om kjernekraft i Innst. 307 S (2022–2023). Norge har i lang tid deltatt i et europeisk forskningssamarbeid på atomenergi. Norge er imidlertid ikke fullt medlem av det europeiske atomenergifellesskapet, og heller ikke medlem av forskningsprogrammet EUROfusion. Dette medlem peker på at fullverdig norsk medlemskap i europeiske atomforskningssamarbeid vil være positivt for å sikre norske aktører tilgang til europeiske forskningsmidler.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et nordisk kjernekraftssamarbeid for utveksling av kompetanse og erfaring.

Forslag fra Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen utrede muligheter for å delta i forskningsprosjekter i europeisk og global regi innen utviklingen av SMR (små modulære reaktorer), MSR (saltsmeltereaktorer) og prosjekter hvor kjernekraft benyttes til fremdrift.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti:*Forslag 3*

Stortinget ber regjeringen søke om fullt medlemskap i Euratom Treaty for å sikre tilgang til europeiske forskningsmidler for norske aktører.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen øremerke tilstrekkelig med forsknings- og utviklingsmidler til at Norge kan ta en aktiv rolle innen forskning på trygg kjernekraft, og bidra til at verden kan realisere små kjernekraftverk til kraftsystemer og som energikilde i transportsektoren.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Kristelig Folkeparti:*Forslag 5*

Stortinget ber regjeringen øke innsatsen for å sikre miljøforsvarlig og trygg opprydning og lagring av Norges eget radioaktive avfall.

Forslag fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti:*Forslag 6*

Stortinget ber regjeringen ta initiativ til, sammen med den svenske og finske regjeringen, å utrede muligheter for samarbeid om kjernekraft innen utvikling, innkjøp, drift, vedlikehold og annet som naturlig hører med.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen vurdere en snarlig opprettelse av en egen kjernekraftmyndighet under Energi-departementet, som tildeles tilstrekkelige midler til å bygge opp kompetanse på feltet og saksbehandlingskapasitet til å håndtere kjernekraftrelaterte saker.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen utrede mulighetene for å bygge ut kjernekraft på steder hvor det er et stort fremtidig kraftbehov, hvor det behøves nettførsterkning eller lokal kraftproduksjon, og hvor dette kan fungere som et samfunnstjenlig substitutt for eller supplement til nettutvikling.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen utrede hvor store nettbeparelser man kan oppnå ved strategisk utbygging av SMR- kjernekraftverk (små modulære reaktorer) i Norge.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen utrede mulighetene utbygging av kjernekraftverk i ulike regioner i Norge gir for styrking av energiinfrastrukturens robusthet.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen igangsette en grundig kartlegging av thoriumforekomster i Norge, og presentere en analyse av hvorvidt thorium kan utvinnes lønnsomt i Norge, med forslag til hvordan det kan gjennomføres.

Forslag fra Rødt, Venstre og Miljøpartiet De Grønne:*Forslag 12*

Stortinget ber regjeringen sikre at kjernekraftsatsingen i Norge ikke økonomisk eller praktisk støtter opp om atomvåpenindustrien internasjonalt.

Forslag fra Rødt:*Forslag 13*

Stortinget ber regjeringen igangsette en grundig kartlegging av thoriumforekomster i Norge og presentere en analyse av hvordan thorium kan utvinnes i Norge og hvordan det kan sikres nasjonalt eierskap til disse ressursene.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan statlig eierskap til framtidig kjernekraftproduksjon kan sikres.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Rødt og Miljøpartiet De Grønne.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

v e d t a k :

Dokument 8:113 S (2024–2025) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Hans Andreas Limi, Bård Hoksrud, Terje Halleland, Frank Edvard Sve, Silje Hjemdal, Erlend Wiborg, Himanshu Gulati og Marius Arion Nilsen om nordisk kjernekraftsamarbeid og realisering av kjernekraft som en del av energimiksen – vedtas ikke.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 6. mai 2025

Ingvild Kjerkol

leder

Charlotte Spurkeland

ordfører

Statsråden

Energi- og miljøkomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
24/2475-

Dato
20. mars 2025

Svar på dokument 8:113 S (2024-2025) om nordisk kjernekraftsamarbeid og realisering av kjernekraft som en del av energimiksen

Jeg viser til brev av 11. mars 2025 fra energi- og miljøkomiteen der det vises til Dokument 8:113 (2024-2025) som gjelder representantforslag fra stortingsrepresentantene Bård Hoksrud, Erlend Wiborg, Frank Edvard Sve, Himanshu Gulati, Andreas Limi, Marius Arion Nilsen, Silje Hjelmdal, Sylvi Listhaug og Terje Halleland om nordisk kjernekraftsamarbeid og realisering av kjernekraft som en del av energimiksen.

Jeg viser til at regjeringen 21. juni 2024 oppnevnte et offentlig utvalg som skal utrede ulike sider ved en eventuell fremtidig etablering av kjernekraft i Norge. Formålet med utredningen er å skaffe til veie et oppdatert kunnskapsgrunnlag om kjernekraft. Kjernekraftutvalget startet sitt arbeid i september 2024, og skal levere sin utredning innen 1. april 2026. Flere av problemstillingene som representantene foreslår utredet, er omfattet av mandatet til kjernekraftutvalget. Jeg anser det ikke som hensiktsmessig å sette i gang nye og til dels overlappende initiativer på kjernekraftområdet før vi har fått anbefalingene fra utvalget. På denne bakgrunn anbefaler jeg Stortinget å ikke vedta forslagene.

Representantene har fremmet ti forslag.

- 1. Stortinget ber regjeringen ta initiativ til et nordisk kjernekraftsamarbeid for utveksling av kompetanse og erfaring.*

Forslaget berører en av problemstillingene kjernekraftutvalget skal vurdere. Jeg viser til mandatet til kjernekraftutvalget der følgende framgår:

Utvalget bes om å vurdere hvorvidt og hvordan et samarbeid med andre land, herunder Sverige og Finland, kan være hensiktsmessig og gi fordeler for ev. fremtidig norsk kjernekraft.

Jeg mener vi bør avvente utvalgets vurdering av hvorvidt og hvordan et slikt samarbeid kan være hensiktsmessig, før det eventuelt tas initiativ til et nordisk kjernekraftsamarbeid.

2. *Stortinget ber regjeringen ta initiativ til sammen med den svenske og finske regjeringen å utrede muligheter for samarbeid om kjernekraft innen utvikling, innkjøp, drift, vedlikehold og annet som naturlig hører med.*

Jeg viser til mitt svar på forslag nr. 1. Et eventuelt samarbeid med andre lands myndigheter må vurderes i lys av utredningen fra kjernekraftutvalget.

3. *Stortinget ber regjeringen utrede muligheter for å delta i forskningsprosjekter i europeisk og global regi innen utviklingen av SMR (små modulære reaktorer), MSR (saltsmeltereaktorer) og prosjekter hvor kjernekraft benyttes til fremdrift.*

Det pågår en interessant utvikling av nye konsepter for kjernekraft internasjonalt, og det kan ikke utelukkes at det en gang i fremtiden kan komme mindre anlegg som på kommersielt grunnlag kan være interessante også for Norge. Jeg har ved flere anledninger sagt at vi er åpne for at for eksempel SMR kan spille en rolle i norsk energiforsyning på sikt. Vi er tjent med å styrke kompetansegrunnlaget vårt, og følge med på teknologiutviklingen innenfor kjernekraft. Deltakelse i europeiske og globale forskningsprosjekter kan være en vei å gå for norske aktører. Men det er heller ikke på dette området naturlig at vi setter i gang nye initiativ før kjernekraftutvalget har gitt sine anbefalinger.

4. *Stortinget ber regjeringen søke om fullt medlemskap i Euratom Treaty for å sikre tilgang til europeiske forskningsmidler for norske aktører.*

Min holdning er at Norge bør fortsette sin deltakelse i Euratom i sin nåværende form, der Norge er definert som et tredjeland. Dette betyr at norske aktører kan delta i prosjekter som lyses ut fra Euratom og partnerskap under dette programmet, men uten å motta prosjektf finansiering fra EU.

Internasjonalt samarbeid er viktig for å utvikle norsk kunnskap og kompetanse om kjernekraft. Deltakelse i Euratoms utlysninger for kjernekraft vil gi norske forskere tilgang til kompetanse og infrastruktur som ikke finnes i Norge. Av den grunn har Norges forskningsråd styrket ordningen for Euratom, der godkjente forskningsorganisasjoner som deltar i Euratom-prosjekter, kan søke om å få dekket prosjektkostnader. Fram til 2024 var støtten begrenset til prosjekter innen strålevern, dekommisjonering og håndtering av radioaktivt avfall. Fra 2024 økte Forskningsrådets årlige budsjett for dette formålet til 20 millioner kroner, og det tematiske omfanget av utlysningen ble utvidet. Jeg mener dette er veien å gå, fremfor å søke fullt medlemskap i Euratom.

5. *Stortinget ber regjeringen øremerke tilstrekkelig med forsknings- og utviklingsmidler til at Norge kan ta en aktiv rolle innen forskning på trygg kjernekraft og bidra til at*

verden kan realisere små kjernekraftverk til kraftsystemet og som energikilde i transportsektoren.

Vi har begrenset med midler til forskning og utvikling på energiområdet, og bruken av midlene må vurderes ut ifra der vi totalt sett får mest igjen for innsatsen. For å møte energi- og klimautfordringene, mener jeg vår forskningsinnsats først og fremst bør konsentreres om områder der Norge har naturgitte fortrinn, et aktivt næringsliv og gode kunnskapsmessige forutsetninger. Forskningsmidlene innenfor energiproduksjon bør også prioriteres i henhold til dette. Heller ikke den nasjonale FoU-strategien vår, Energi21, prioriterer forskning på kjernekraft.

- 6. Stortinget ber regjeringen vurdere en snarlig opprettelse av en egen kjernekraftmyndighet under Energidepartementet, som tildeles tilstrekkelige midler til å bygge opp kompetanse på feltet og saksbehandlingskapasitet til å håndtere kjernekraftrelaterte saker.*

Kjernekraftutvalget skal vurdere dagens myndighetsorganisering og hvorvidt denne er hensiktsmessig utformet. Det er ikke hensiktsmessig å igangsette endringer av forvaltningsstruktur og myndighetsorganisering før kjernekraftutvalget har fullført sin utredning med eventuelle anbefalinger om endringer.

- 7. Stortinget ber regjeringen utrede mulighetene for å bygge ut kjernekraft på steder hvor det er et stort fremtidig kraftbehov, hvor det behøves nettførsterkning eller lokal kraftproduksjon, og hvor dette kan fungere som et samfunnstjenlig substitutt for eller supplement til nettvikling.*

Kjernekraftutvalget skal redegjøre for relevante innsatsfaktorer og krav til infrastruktur, herunder behov for nettilknytning og hvilke krav som må stilles til en egnet lokalitet for etablering av kjernekraft. Jeg ser det som mest hensiktsmessig å avvente vurderingene som utvalget skal gjøre, før det eventuelt blir aktuelt å gjennomføre ytterligere utredninger.

- 8. Stortinget ber regjeringen utrede hvor store nettbesparelser man kan oppnå ved strategisk utbygging av SMR-kjernekraftverk i Norge.*

Jeg viser til mitt svar til representantenes forslag nr. 7, og videre til utvalgets mandat, der det framgår at utvalget skal skissere nettilknytning og behov for nettførsterkninger som følge av en eventuell etablering av kjernekraft i Norge. Utvalget skal spesielt vurdere hvorvidt den videre utviklingen av små modulære reaktorer som teknologikonsept vil medføre endringer i disse egenskapene, herunder også behov for nettførsterkninger, sammenlignet med konvensjonelle kjernekraftverk. Jeg anser representantenes forslag som dekket under kjernekraftutvalgets mandat og vil derfor avvente utvalgets vurderinger.

- 9. Stortinget ber regjeringen utrede mulighetene utbygging av kjernekraftverk i ulike regioner i Norge gir for styrking av energiinfrastrukturens robusthet.*

Jeg viser til mandatet til kjernekraftutvalget. Et av de mest sentrale og overordnede temaene som utvalget skal utrede, er kjernekraftens egnethet for det norske kraftsystemet. Dette innebærer blant annet en nærmere vurdering av den særskilte formen for kraftproduksjon som kjernekraft er, med dens tilhørende egenskaper, og hvordan dette eventuelt vil kunne styrke den norske energiinfrastrukturen.

10. Stortinget ber regjeringen igangsette en grundig kartlegging av thoriumsforekomster i Norge og presentere en analyse av hvorvidt thorium kan utvinnes lønnsomt i Norge, med forslag til hvordan det kan gjennomføres.

Ifølge IAEA (2016) er Norges forekomster av thorium betydelige, og Europas nest største etter Tyrkia. Globalt er det om lag et titalls land med større forekomster. Tallene er imidlertid usikre, siden thorium har liten kommersiell anvendelse og mineralforekomster der thorium inngår undersøkes derfor ikke for å dokumentere thoriuminnhold, gehalter mv. iht. internasjonale standarder. Utvinning og produksjon av thorium er stort sett biprodukter fra annen mineralutvinning og prosessering. Ifølge IAEA har thorium så å si ikke kommersielle bruksområder.

Norge har betydelige forekomster av thorium i Fensfeltet i Telemark. Det er to gruveprosjekter i utviklingsfase i Fensfeltet, som har som mål å starte utvinning av sjeldne jordarter etter 2030. Det planlegges ikke å drive i de mest thoriumrike delene av forekomsten, men med utvinning av mindre mengder thorium som biprodukt. Det er inngått intensjonsavtaler med farmasiselskapet Thor Medical om fremtidige leveranser av thorium til bruk i produksjon av legemidler.

Selskapenes kartlegging og annen geologisk kartlegging i Fensfeltet vil gi mer informasjon om geologien i Fensfeltet, og derfor også øke kunnskapen om forekomstene av thorium. I overskuelig fremtid må det likevel antas at det vil være et begrenset økonomisk potensial knyttet til utvinning av thorium i Norge. Jeg mener derfor det ikke er grunnlag for å starte et arbeid med kartlegging av thoriumforekomstene nå.

Spørsmål om å utvikle thoriumkraft i Norge har vært behandlet politisk flere ganger. En reaktor som kommersielt kan bruke thorium vil være kostbart å utvikle og ligge langt frem i tid. Jeg mener vi bør avvente anbefalingene fra kjernekraftutvalget før vi tar en ny vurdering knyttet til bruk av thorium til kjernekraftformål i Norge.

Med hilsen

Terje Aasland

